

Tale til samråd i SOU om netværksanbringelser

[Det talte ord gælder]

Der er stillet tre spørgsmål, som jeg vil besvare her i den indledende tale.

- Det første handler om, hvilke initiativer der er taget de seneste år, hvad angår netværksanbringelser, og hvordan kommunerne bruger denne anbringelsesform.
- Det andet handler om, hvorvidt jeg er enig i, at netværksanbringelser bør bruges mere.
- Det sidste spørgsmål går på, hvad jeg vil gøre fremadrettet for at sikre, at flere børn og unge kommer i netværkspleje, når det er hensigtsmæssigt.

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg mener, at fokus på de nære relationer er helt afgørende i indsatsen over for udsatte børn og unge. Det offentlige system kan aldrig helt erstatte en familie og relationerne til netværket. Det er helt afgørende, at udsatte børn og unge har voksne omkring dem, der VIL dem, og som tager et medansvar for at løse de problemer, som barnet eller familien har.

Derfor er netværket selvfølgelig også utroligt vigtigt, når børn og unge har behov for særlig støtte. Det kan både være i form af samvær under en anbringelse, så man skaber kontinuitet i barnets liv, og så man sikrer, at barnet har et godt netværk, når det ikke længere skal være anbragt. Og her vil jeg gerne nævne, at vi med Barnets Reform har givet barnet ret til samvær med netværket, så barnet kan vedligeholde og styrke de relationer, det havde inden anbringelsen.

Men netværket kan også bidrage i form af en egentlig netværksanbringelse, som jeg mener, er en rigtig god løsning for de børn og unge, som har et netværk, der er stærkt nok til at træde til, når barnet skal anbringes.

Hvis jeg skal starte med det første spørgsmål om initiativer og brugen af netværksanbringelser, så vil jeg gerne nævne den ret omfattende forskning, som SFI har lavet som en del af evalueringen af Anbringelsesreformen. Resultaterne af denne forskning ligger på linje med den internationale forskning, der også viser, at netværksanbringelser er meget stabile, giver tætte relationer og medfører god udvikling og trivsel hos børnene.

Den seneste SFI-rapport om effekterne af slægtspleje, som netop er offentliggjort, viser for eksempel, at de slægtsanbragte har et stærkere netværk både under og efter anbringelsen, og at de oftere har en tæt relation til deres plejeforældre end andre plejebørn. Rapporten viser også, at slægtsanbragte børn har færre psykiske problemer end andre plejebørn. Og det gælder vel at mærke, selvom der er korrigeret for de forskelle, der var mellem børnene inden anbringelsen.

Det giver os kort sagt et solidt fundament for at sige, at netværksanbringelser er rigtig positive for mange børn.

Hvad angår brugen af netværksanbringelser, så har der cirkuleret nogle fejl-fortolkninger af tallene i medierne, som jeg gerne vil korrigere. Blandt andet har man kunne læse, at det har været en af målsætningerne med Anbringelsesreformen, at 15 % af alle anbringelser skulle være i netværket, og at kommunerne kun har anbragt cirka 5 % af børnene i netværkspleje.

Det er ikke en korrekt udlægning af tallene. Da man indførte begrebet "netværksanbringelser" med Anbringelsesreformen i 2006, lagde man op til, at om-

kring 15 % af *børn anbragt i familiepleje*, skulle anbringes i slægten eller i netværket. Målsætningen gik altså på andelen af de familieplejeanbragte og ikke på andelen af alle anbragte, for det har aldrig været intentionen, at for eksempel meget behandlingskrævende børn, som ellers ville blive anbragt på institution, skulle i netværkspleje.

Ifølge de seneste anbringelsestal fra Ankestyrelsen, er det pt. cirka 11 procent af de familieplejeanbragte, der er anbragt i netværkspleje. Vi kan også se af de seneste regnskabstal, at de kommunale udgifter til netværksanbringelser er steget markant de seneste år. Så vi kan helt klart se, at der er en god udvikling i gang, og at kommunerne er kommet et rigtig langt stykke af vejen i forhold til de ambitioner, vi havde med Anbringelsesreformen. Og her skal vi huske at de 11 pct. er et gennemsnitstal, der dækker over at nogle kommuner har flere netværksanbringelser og andre færre.

Men som de fleste andre kulturændringer tager den slags tid. Og vi har taget en lang række initiativer for at understøtte en udvikling i retning af flere netværksanbringelser. Blandt har vi i efteråret 2010 afholdt en stor netværkskonference for praktikere, forskere og

andre fagfolk på området for at udbrede de gode erfaringer og få drøftet såvel fordomme som udfordringer i forhold til arbejdet med netværksanbringelser.

Vi har også udgivet et inspirationshæfte sammen med Københavns Kommune, der giver konkrete redskaber til kommunerne om inddragelse og aktivering af netværket, herunder familierådslagning og netværksmøder. Redskaberne kan bruges til at inddrage netværket og til at undersøge, om netværket evt. kan godkendes til at tage barnet i pleje, hvis barnet skal anbringes. Inspirationsmaterialet har været meget efterspurgt, og det fortæller mig, at der er stor åbenhed i kommunerne overfor at anvende netværket som anbringelsessted.

Det leder mig frem til det andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om min holdning til udbredelsen af netværksanbringelser. Jeg er af den klare holdning, at netværksanbringelser selvfølgelig skal bruges i alle de tilfælde, hvor det vurderes at være hensigtsmæssigt. Det understøtter både forskningen og de kommunale erfaringer med denne form for anbringelser. Og netværksanbringelser kan nogle ting, som andre anbringelsesformer har svært ved at give de anbrag-

te børn – fx det ejerskab og engagement, der ligger i familiebåndet i slægtsanbringelser.

Men det er også vigtigt, at netværksanbringelse ikke anvendes blindt. Kommunen skal som myndighed altid sikre, at netværksanbringelse alene anvendes i de situationer, hvor netværket faktisk kan løfte opgaven.

Derfor skal vi også passe på ikke at stirre os blinde på de føromtalte 15 %. For de 15 % er jo ikke en magisk grænse for antallet af børn i netværkspleje.

Det, som er det afgørende for mig, er, at *muligheden* for en netværksanbringelse altid undersøges nøje, og at alle ressourcer i familien og netværket afdækkes, aktiveres og inddrages, når man skal finde den rette støtte til udsatte børn og unge. Det kan fx være via familierådslagninger, netværksmøder eller lignende.

Og i mange tilfælde er jeg sikker på, at netværket kan træde til, selvom de ikke har ressourcer til at have barnet boende, fx som kontaktpersoner, aflastningsfamilie eller gennem samvær, som jeg tidligere var inde på.

I den børnepakke, som regeringen og DF blev enige om sidste år, er der netop et projekt, hvor der bliver sat fokus på brugen af netværksfamilier som aflastningssted. Jeg er sikker på, at den slags projekter er med til at sætte fokus på vigtigheden af altid at inddrage netværket, når udsatte børn og unge har behov for støtte.

Men vi skal samtidig ikke tro, at netværket altid rummer en mirakelløsning på nogle ofte rigtig svære problemstillinger.

Derfor vil jeg også gerne nævne, at vi med Barnets Reform har givet alle plejefamilier – herunder også netværksplejefamilier - ret til efteruddannelse og supervision, så de løbende bliver klædt på til at håndtere de udfordringer, der også følger med det at være netværksplejefamilie. For det ER svært at skulle varetage omsorgen for et udsat barn, og det kræver også støtte og opfølgning, når man for eksempel skal gå fra at være mormor til at være den daglige omsorgsperson for barnet.

Derudover vil jeg gerne slå fast, at børn og unge kun skal anbringes i netværket, hvis der er de fornødne ressourcer og det overskud, der skal til for at tage sig

af den daglige omsorg for et anbragt barn. Det har kommunerne ansvaret for at sikre, ligesom det også er helt afgørende, at de kommunale myndigheder sætter rammerne for netværksanbringelserne og ikke overlader hele ansvaret til familierne selv.

Så hvis jeg skal opsummere mit svar på spørgsmål nummer to, så er det, at jeg er meget stor tilhænger af, at netværket bruges i de tilfælde, hvor det kan medvirke til, at barnet får den støtte, det har behov for.

Hvad angår det sidste spørgsmål om de fremadrettede initiativer, så mener jeg, at vi med Barnets Reform har lavet så stor og ambitiøs en reform på anbringelsesområdet, at vi skal afvente implementeringen af den, før vi sætter for mange nye skibe i søen.

Plejefamilieområdet, og herunder også netværksanbringelser, stod helt centralt i Barnets Reform, og jeg er sikker på, at de lovændringer, vi allerede har lavet, vil medvirke til, at der bliver endnu mere opmærksomhed på, hvor vigtigt det er at udsatte børn og unge har nære og stabile relationer, og at de udvikler og bevarer deres netværk, når deres mor og far ikke er i stand til at tage sig af dem.

Samtidig er der en udvikling i gang i kommunerne, hvor mange kommuner i stadig stigende grad anvender netværksanbringelser.

Afslutningsvis vil jeg derfor også gerne nævne det ekspertudvalg om udsatte børn og unge, som jeg har nedsat, blandt andet med det formål at se på effektfulde indsatser over for udsatte børn og unge – ikke mindst på anbringelsesområdet. Jeg vil bede udvalget om også at have et særligt fokus på brugen af netværksanbringelser og på, hvad der kan være af barrierer, der skal overvindes, for at denne anbringelsesform kan blive endnu mere udbredt i de tilfælde, hvor det er den bedste løsning for barnet.

For vi har efterhånden så meget forskning og viden, der peger i retning af, at netværksanbringelser bringer børnene i god udvikling og trivsel, og det er jo netop hele formålet med den sociale indsats over for udsatte børn og unge.